

كوردو ژماره هفتاو نو

محمد گه لاله یی سوران

mohammad_soran@yahoo.com

له وانده پیمان سهیر بیت که کورد له گه ل ژماره کاندای پوت بکات، یاخود نایندهی کورد و قهواره سیاسییه کهی هندی جارو به لیکدانسه وی ژماره یی له کوردستانی باشورو به گشتیش له پارچه کانی تر هر به ژماره پیوهی بۆ دابینین، یاخود بلین فلائه ژماره شومه بۆ کورد یانیش فلائه سانه، به هه حال دوا ژماره که شه قامو سهر کردایه تی کوردی له کوردستان و به غدا هه ژاند راپورتسه هفتاو نو خالیه کهی گروپی لیکۆلینه وه عیراق (بینکهر لی هاملتون) بوو، بۆ سهروک بۆش و داهاتوی سترا تیژی ته میکی له عیراق و ناوچه که دا، که به شیتویه کی مه ده نیانه له دهره وه ناوه وی کوردستان روت کرایه وه، که سهه رقافلای ته م ناره زایانه خۆپیشاندان له شاره کانی کوردستان و به یاننامه هه مه چه شن و لایه نه کان و تاروی رووپه ری رۆژنامه و سایته ته لیکتۆتییه کان، که له وانده یه ته مانده یه سه ره وه له ژماره "هفتاو نو" ره تی کرد بیت یاخود نزیک بیتسه وه له م ژماره یه دا، به لام ته وه ی له و ماوه یه دا له بیرمان چو نه گه راپینه وه بۆ ژماره هفتاو نو کان که وا چیان به سه ره هینا وین، ته گه ر میژوویه کی دریتۆ کورت بۆمانی بگیریتسه وه ته وا چه ندین ژماره "هفتاو نو" ده بینین که چیان به سه ره کوردا هینا وه، زۆر به یان ناخۆشی بووینه بۆ کورد تا ئیستا که له دوا یه دا دیمه سه ری و خۆینه رانی تازیز بزاین ژماره "هفتاو نو کان" چیان له گه ل کردو وین و چیمان بۆ ده گیرنه وه.

له میژووی عیراقی کۆنره تا ته مرۆ که میژو و نو سان، نو سه ران، گه ری ده کان و زانایانی ته و ولاته پیی راگه یشتن و تۆماریان کرد بیت، ته وه یان بۆ نو سیووین که (79) هفتاو نو سه روک و ولات، سو لتان، داده رو و والی ولاتی عیراق به مردنی ئاسایی خۆیان نه مردو و هه مرویان کۆژرا وین له پاشای سۆمه رییه کان به ناوی (لۆکا ل زاکیزی 2340_2365 پ.ز) تا عبدا سلام عارف سه روکی پیشووی عیراق له 1966 تیرۆر کرا)، ته مه ش ته و ژماره یه که وا کوردی به شدار کردو وه له مه ینه تی و جینۆسایدی، له هه مان کاتیشدا دکتاتوریک نو ی که ها تۆته سه ره حکوم بۆ نمونه: دوا ی کۆژرانی عبدا سلام عارف که کورد چی به سه ره هینرا له لایه ن به عسییه نه ته وه په رسته و شو قنیانی عه ره بی عیراقی به تاییه تی به عسییه تکریتییه کان که تا به ته مرۆ گه یشت.

ژماره یه کی تری هفتاو نو، که هفتاو نو سا ل بهر له ئیستا نه وت له شاری که روک و له چاله نه رتییه کانی با به گو ر گو ر دهره هینرا له لایه ن ئینگلیزه کانه وه، که تا ته مرۆشی له گه ل دابیت کورد له گشت قوناغه کانی ته م هفتاو نو سانه دا به به ره مه می ته و نه وته گو نده کانی خاپو ر کرا، پیی جینۆساید کرا، پیی کیمیاباران کرا و سه رباری ته مانه ش پیی ته عریب کرا، که چی ولاتانی زله یز ناوی ده به ن به "به رمیلی بارو ته که" و هه ندی ولاتانی دراو سیش ده یانه ویت به لیدوانه ته فسو ناوییه کانیان نه گه ریته وه ناو سنو ری جو گرافیای کوردستانی باشو ر.

ژماره هفتاو نۆیه کی ترمان هه یه، که (79) سا ل بهر له ئیستا سه ر کرده ی شو رشی کوردستانی رۆژه لات (سکو ی شکاک) له خیا نه تیکی ره زا شا په هله وی له کاتی گف تو گو کور دی ته و سه ر کرده یه له گه ل کار به ده ستانی ته و کاتی رژی می ئیران تیرۆر کرا، که ته مه ش بو وه هۆی له ناو چو نی شو رشه که و لاواز بو نی بزوتنه وه ی نه ته وایه تی له کوردستانی رۆژه لات، به تاییه تی له لایه نی سیاسی و نه ته وه یی و ته ده ب و رۆش نبیری. هتد، بۆیه شو رش و بزاقی کوردی بۆ ده یه ک خامۆش کرا و گه لی کوردیش هه ر چه وسیترا یه وه.

ژماره (79) یه کی تر له میژو ودا تۆمار کرا وه ته ویش (هفتاو نو) له سا لی رابردو دا، "ره زا شای په هله وی" ئیعترافی کرد به حکومه تی عیراقی تازه دامه زرا بو که له ژیر ئینتیدای به ریتانیدا بوو، تاما جیش له و ئیعترافه ری که خسته نه وه ی سنوره کان و زیاتر پارچه کردنی کوردستان بوو، له لایه کی تری شه وه لیدانی ها و به ش له هه ر بزوتنه وه یه کی کوردی له هه ردو و پارچه که دا، که گو رزی ری که و تن و دانپینانه که ی ئیران بهر سه ر کرده ی شو رشی کوردستانی رۆژه لات (سکو ی شکاک) که وت، که به راستی گو زریکی گه وه ی دا له کورد له م پارچه یه دا.

ژماره یه کی تری هفتاو نو، که زۆر خراب بو بۆ کورد، چو ار سا ل پییش ها تنی سا لی 1979 ز شو رشی کورد له جه زائیر، له سه ر داوا ی ئیران و عیراق و ته مریکا گه له کۆمه ی له سه ر کرا و به جارێکی شو رشی کورد گو رزی ما دی و مه عنه وی لیدرا، که تییدا یه ک ملیۆن که س ئاواره بو وین و تا ئیستا ش چه ندین هه زار که سی ته و کاته ش هه ر ئاواره ن، بیجگه له و نه ها مه تی و کۆمه لکوژی و جینۆسایدی به سه ر کورد دا هینرا له ته نجامی ته و ری که و تنامه یی جه زائیر دا.

هه ر له سا لی 1979 ز دا، که کۆتاییه که ی ژماره (79) یه، دیکتاتۆری پیشووی عیراق سه دام حسین، ده سه لانی گرت ه ده ست، به ما وه ی ده سا ل تا 1989 کوردی خسته ناو بازنه ی کیمیاباران کورن، راگوا زتن، به عه ره ب کورن، کوشتن و کۆمه لکوژی و جینۆسایدیکی گه وه که ناوی نا بوو "نه نفال" که تییدا (چاره که ملیۆنیک) که سی نه نفال کرد له گه رمیانییه کان و بارزانییه کان و خه لکی کوردستان به گشتی، تا ته و رۆش خه لکانی ده ست ته و سیاسییه ته به دهر دی ته و رۆژگاران ه ی دوینیی کاره کانی ته و ده نالینین.

هەر له 1979زدا، که دوماهییه که ی ژماره (79) یه، شای ئییران دهر به دهر کرا له وولاتداو، خومه یینیش هەر له هه مان سالددا دیتته سهر حوکم که تهویش ژماره (79) ی به قه ده ری بوو، کهوا کوردیش له ژماره (79) کاندای هەر بی کیشه و زهره رمه ند نه بووه، به لکو گه وره ترین باجی داوه، به لگه شم تهوویه، که کورد شوژی خۆی کرد نه و کاتی له ئییراندا، به للام که هاته سهر ده سته که وته کانی ته م وولاته کورد بچوو کترین مافی پینه دراو سهر ته نجام دهر به دهریش کرا تا ته مرۆ.

له دیره کانی کوتاییدا گه یشتمه ته و قه ناعه ته ی کهوا ژماره (79) کان تا روژی ته مرۆ هەر کیشه یان ماوه بق ئیمه مانان، زۆر له میتره یه خه ی کورد به رناده ن و به ئاسانی وه کو نه ته وه کانی تر بو ساتیک پشوو بده یین له ده ست کیشه نه ته وه یه کان که سه ده های ساله تیده کوشین، بق غونه: راپۆرته (79) نو خالیه که ته گهر بیتو جیبه جی بکریت ته و تا چهند ده یه کی تر یه خه مان به ر نادات، هه روه ها ته گهر بق ژماره (هه فتا و نو) سالی به ر له ئیستا بگه رینه وه کهوا نه وتی که رکوک دهر هینراوه تا ئیستا مالممان له سه ری ویران بووه، یه خه ی به رنه داوین، بۆیه من قسم نه ماو ناخۆ چاوه پروانی ناینده ی ژماره 79 خالیه که ی (بیکه ر لی هاملتون) بکه یین، یانیش قه دهر دهر با زمان بکات له و ژماره رق ته ستوره که زۆریه ی جار بق ئیمه ی کورد شووم بووه.

کوردستانی باشوور

2007\1\15_دووشه ممه